

Claes Grill

Cederquists Graf. A.-B., Sthlm

†

Claes Grill

Insekterna ha — i likhet med växterna — i alla länder haft sina hängivna vänner och beundrare bland män, vilkas egentliga livsuppgift varit inriktad på helt andra områden. Entomologien har för dem varit en ständig källa till vederkvickelse, ur vilken de på lediga stunder hämtat vila och krafter till det dagliga enahanda. De mera betydande av dem ha genom sin entomologiska verksamhet ej blott vunnit den djupa tillfredsställelse, som ett hängivet studium av naturen alltid skänker åt sina utövare, utan även gjort den entomologiska vetenskapen stora tjänster av ett bestående värde. Även vårt land har att uppvisa en efter förhållandena ståtlig rad av dylika entomologer, och i främsta ledet bland dessa stod CLAES GRILL.

Claes Grill föddes i Sala den 18 februari 1851 och var son till med. doktor, sedermera provinsialläkaren i Hedemora C. Grill och hans maka, född Ödmann. Efter studentexamen i Falun och en termins studier i Uppsala genomgick han krigsskolan och utnämndes 1873 till underlöjtnant i fortifikationen, där han omsider avancerade till överste. Att f. ö. ingå på hans militära karriär ligger utom ramen för denna minnesteckning.

Det naturvetenskapliga intresset synes ligga i blodet hos den Grillska släkten, och flera tidigare medlemmar av densamma hade gjort sig kända som samlare. Redan som skolyngling i Falun började Grill samla skalbaggar och fortsatte därmed även som ung officer samt lade därigenom grunden till sin stora skalbaggssamling. Under sin Stockholmsvistelse

kom Grill i beröring med därvarande entomologer, och det vittnar otvetydigt om det anseende han förvärvat sig, att han erhöll uppdraget att under åren 1888—1890 genomgå och ordna Riksmusei entomologiska avdelnings duplettsamling av svenska skalbaggar. Det är sannolikt, att det var under denna tid, som tanken vaknade hos honom att utarbeta den förteckning över Skandinaviens skalbaggar, som för alla tider skall bära vittnesbörd om hans verksamhet som entomolog. Genom denna förteckning, varpå han arbetade i sju år och som upptager ej mindre än 4,034 arter, har Grill lagt en för alla tider bestående grund för kunskapen om dessa länders skalbaggsfauna och verkat befruktande på studiet av skalbaggarna först och främst i vårt land men även i grannländerna. Detta arbete utgör ingalunda en kompilation av äldre uppgifter, utan tillkom under kritisk granskning av de entomologiska samlingarna i Stockholm, Uppsala och Lund. Under denna tid stod Grill även i livligt byte med de skandinaviska ländernas entomologer, AURIVILLIUS, AMMITZBÖLL, I. B. ERICSSON, HAGLUND, LAMPA, C. P. J. PETTERSSON, VARENIUS, SANDIN m. fl. samt SPARRE-SCHNEIDER och MÜNSTER i Norge och J. SAHLBERG i Finland. Sällsyntare former inköptes från Tyskland, och hans samling tillväxte slutligen, så att den omfattade omkring 3,300 arter och därigenom torde vara en av de största samlingar i privat ägo i Sverige.

År 1894 valdes Grill till sekreterare i Entomologiska Föreningen i Stockholm, och under de närmast följande åren blev det honom förunnat att ägna mera tid än annars åt entomologiska spörsmål, varom de talrika alstren av hans penna i Entomologisk tidskrift bära vittne. Hans verksamhet under denna tid skulle emellertid komma att bliva av betydelse ej blott för föreningen, utan han deltog även mycket verksamt i det arbete, som föreningens styrelse vid denna tidpunkt nedlade på lösningen av en för vårt land synnerligen viktig fråga, skapandet av en praktisk entomologisk anstalt, till gagn för åkerbrukaren och trädgårdsodlaren.

Det ligger nära till hands att tänka, att det intresse för praktiska frågor, som Grill givetvis fått under sin verksamhet som fortifikationsofficer, jämte den inblick i huru andra län-

ders entomologiska försöksverksamhet var ordnad, som han under sina utländska resor fått, härvidlag på ett lyckligt sätt samverkat med hans rent entomologiska intressen, så att han därigenom blev särskilt väl skickad att verksamt bidraga till att denna fråga fick sin lösning.

Men det dröjde dess värre ej länge, innan hans militära verksamhet tvingade honom att byta vistelseort. Under 1897 blev han satt i tillfälle att under en längre tid följa övningarna inom ryska armén, och efter hemkomsten från Ryssland tillträdde han befattningen som fortifikationsbefälhavare i Göteborg 1897. Här samlade han, med den förmåga att elda och intressera andra för skalbaggarnas studium som utmärkte honom, Göteborgs coleopterologer till en undersektion av den Entomologiska Föreningen, och under ett par år publicerades i Entomologisk tidskrift regelbundet förhandlingarna vid dessa sammankomster.

Den verksamhet, som han nu fått, tog emellertid hans tid allt mera i anspråk, och efter allt att döma tvingades han nu att upphöra med sina entomologiska studier. Hans intresse för den Entomologiska föreningen upphörde dock ej. Redan 1897 hade han till densamma skänkt inkomsten av sin katalog som grundplåt till ett stipendium, varav räntan skulle årligen utgå till någon för entomologi intresserad skolyngling, och detta stipendium har för ej så få av våra yngre naturforskare varit det medel, som för första gången satte dem i stånd att ägna sig åt utforskande av insektfaunan i någon del av vårt land. Genom årliga bidrag ökade Grill denna fond, så att den numera uppgår till över 3,000 kr.

När Grill år 1907 åter flyttade till Stockholm, var det naturligt att han åter intog sin plats i den Entomologiska föreningens styrelse, och trots alla de offentliga uppdrag, varmed han var upptagen, fann han ofta tid att deltaga i föreningens sammanträden.

Vid föreningens vårsammankomst 1918 blev Grill för sina förtjänster om den entomologiska vetenskapen vald till dess hedersledamot, och vid samma tidpunkt donerade han till skogshögskolan sin skalbaggssamling. Ursprungligen hade det varit hans avsikt att överlämna densamma till Riksmuseets entomologiska avdelning, och professor Sjöstedt hade

erhällit löfte därom. Men genom välvilligt tillmötesgäende av prof. Sjöstedt blev Grill i tillfälle att skänka den till Skogshögskolan, vars skalbaggsamling var mycket ofullständig, varvid Riksmuseet dock skulle ha rättighet att ur samlingen komplettera, vad det saknade.

Vid denna föreningens vårsammankomst föreföll Grill att vara vid full vigör, men påföljande höst började hans hälsa att vackla och d. 5 mars 1919 somnade han in i den eviga vilan.

Genom sin katalog över Skandinaviens skalbaggar och sin donation till Skogshögskolan har Grill för alla tider förvärvat sig de svenska entomologernas tacksamhet, genom sitt oegennyttiga arbete i den Entomologiska föreningens tjänst och sin aldrig svikande hjälpsamhet mot de yngre entomologer, som sökte hans råd och hjälp vid bestämningar o. d., har han dragit försorg om att hans minne länge skall leva.

Grill sörjes närmast av maka, född Reuterskiöld, samt två söner och en dotter.

Förteckning över utgivna skrifter.

1. Entomologisk latinsk-svensk ordbok. Stockholm 1888.
2. Svampbildningar hos insekter. Ent. Tidskr. 1888, s. 19—27.
3. Om ollonborrens nytta. Ent. Tidskr. 1889, s. 6.
4. Oryctes nasicornis. Ibidem, s. 149—150.
5. Förvaring av larver och puppor till småfjärilar och andra mindre insekter. Ibidem, s. 152—154.
6. Några önskemål för entomologien i Sverige. Ibidem, s. 278—283.
7. *Vespa crabro*. Ibidem 1890, s. 18.
8. *Galeruca Xanthomelæna* SCHRANK. Ibidem, 1891, s. 157.
9. En missbildning. Ibidem, 1892, s. 52.
10. Notes synonymiques sur quelques Coleoptères decrits par de Geer. Ibidem, s. 249—255.
11. *Tropiphorus mercurialis* FABR. Ibidem 1893, s. 256.
12. Den praktiska entomologiens ställning i Ryssland. Ibidem, s. 201—206.
13. Färgförändring hos bladlöss. Ibidem 1894, s. 106.

14. *Isaria densa* (LINK) FRIES. Parasitsvamp hos vanliga ållonborren (*Melolontha vulgaris* L). Ibidem, s. 207—221.
15. *Tribolium confusum* DUV. Ibidem. s. 232—233.
16. En entomologisk försöksstation i Sverige. Ibidem 1895, s. 49—56.
17. Fnr Sverige nya Coleoptera. Ibidem, s. 78—79.
18. *Platyphyllus castoris* RITS. Ibidem, s. 248.
19. Catalogus Coleopterorum Scandinaviæ, Daniæ et Fenniæ. Stockholm 1896.
20. Statens entomologiska anstalt. Ibidem 1898, s. 129—142.
21. En liten historia. Ibidem. s. 203.
22. *Tomicus dispar* FABR. på äppleträd. Ibidem 1899, s. 79.

Ivar Trägårdh.